

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
22 iulie st. v.
3 august st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principala 375 a.

Nr. 29.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Tinerețe : nebunețe.

— Novelă. —

Două neveste, — una mai frumoasă ca alta. Amândouă brunete, amândouă tinere simburate; când te uitai la ele, se părea că 'n-florești.

La oaltă crescuse; amândouă zélude și sburdalnice, — și de-odată se măritase amândouă.

Deosebirea între ele eră : că Tinca eră ceva mai sfiiciosă, ér Linca mai curagiosă, și ceva răsăfată. Altmintrenea într'u tôte erau : una Tinca, alta Linca.

S'au măritat — amândouă după advocați. Ca și când li-ar fi fost menit să rămână și mai departe de o categorie, ca nu cumva prietenia lor să devină cumva știrbată.

Prietene au fost ca fete și prietene ca neveste. Dar bărbații lor nu erau pe o fire. — A Tinței eră un om serios, al Linței eră mai iute și mai ușuratec.

Amândoi erau ei ómeni de trébă, dar nevestele se căiau una cătră alta, undă-undă.

Linca eră foc și pară; căci o temea bărbatul. Tinca eră foc și pară; căci pe ea nu o temea al ei.

— Tu! întrebă odată Tinca pe Linca, — cum o duci tu cu bărbatul teu?

Linca zimbi din buze.

— Bine — dar ...

— Dar ce?

— Me teme, — me teme cât me bagă 'n pământ.

— Pe mine nu me teme — se gelui Tinca, ștergându-se la ochi.

— Ni, că a plânge! Uă, tu nebună. — Ești tineră și frumoasă, lumea-i largă și plină de dragoste; — ai ochi frumoși, poți privi cu ei; ai gură frumoasă, poți ride cu ea; ai grații, poți amăgi lumea cu ele — și tu plângi, că nu te teme bărbatul.

— Inzădar, — căci el — e rece; tot rece și nepăsător.

— Uă, tu! — Să me lese pe mine de largul meu, așa cum te lasă pe tine: florile s'ar inchină, frunza de pe pom ar căde la picioarele mele. Aș amăgi lumea; și bărbații s'ar tiri pe genunchi naintea mea și eu aș ride de ei! Ți-aș arată eu de ce se 'ncălesc bărbații!

— Taci tu Lincă, nu te osândi: Nu știi tu ce-i aceea: să ai un bărbat rece și nepăsător. — Să iubești, așa precum iubesc eu; să simți că inima ți-i plină de foc și de dragoste; să dorești desmerdare, lingușire; să dorești să fii iubită, sclavită și adorată:

și el, să fie rece, nepăsător, îngânduit; și să nu-l mai vezi cald și exaltat. — Să-l adii, să-l gugulești, să-l săruți, — și el, să se gândescă la acte, la procese — mâncat ar fi focul și pojorul câte acte și procese, câte scripte și pricini a făcut Dđeu pe lume. — O, tu nu știi ce-i aceea, să-ți fie bărbatul, rece și nepăsător!

— Ei — să te iubească bărbatul, să fie cald; dar să nu te témă!

— Ba să me témă! Nu numai iubire cer; că-ți — me iubește el, écă așa — io doresc să me témă. Să steie lêngă mine, să-mi facă frumosul, și să me témă. Numai aceea-i dragoste care te teme. Și eu așa doresc ca să me iubească.

— Tu Tincă! Știi tu ce-i a fi iubită, dar temută? Nu știi! — Ascultă să-ți spun eu: Ești tineră și frumoasă, lumea vede și te iubește; zîmbești dulce — căci grațiile ni le-a dat Dđeu să 'nveselim viața noastră și a altora, să le folosim pe ce-s făcute; — să fii veđută, sclăvită și adorată, — și tu să 'nchiđi ochii, să nu veđi, să n'auđi, să nu simțești; pentru pacea casei, pentru un capriț al bărbaților, cari nu știu prețui ce plătește lumea ast frumoasă, și viața, și tămăia aduse unei dame de stăpănitorii lumii, de bărbați. — Taci tu Tincă, tu nu știi ce-i aceea, când te teme bărbatul.

— Ba știu. Și vreu să me témă, să me témă cu dragoste infocată, strașnică, nebună, și nempăcată. Io-s o flóre tropică, făcută pentru sóre; am o dragoste estremă și ea pretinde dragoste estremă. Recela, nepăsarea me ucide.

— Tótă ești inimă, ca socul.

— Tótă-s inimă, — dar n'ai să te miri. — Știi tu cum trăește o femeie pe care nu ó teme bărbatul? — Să-ți spun: — șeđi într'o odaie ăiuta întrégă; singură, părăsită, ca și sânta Genoveva in spelunca ei. Te pot mánca lupii, că el nu te teme; te pot furá furii, că el nu te păzește. Și șeđi, și te urești de mórte, și duci o viață stérpă, rigidă, pustie, — și n'auđi o vorbă dulce, o șóptă tineră, ore 'ntregi. Că el — precum se exprimă adese — face bani, zidește pe viitor — și tu șeđi ca o babă 'n ajun, ca o babă iertată, ca o veduvă părăsită. Și veđi lumea petrecându-și; trăind vesel, ríđend și glumind, iubind și încălđându-se; — și el, bărbatul, scrie scripte și recurse, incurcă și descurcă, descurcă lucrul altora, și a lui il lasă să se incurce; mințește, la alții pe bani, ție fără bani, și te lasă se duci dor de ce ți-i dor.

Linca sări drept in picioare, și ținend degetul cătră Tinca, cu o mândrie copilărescă diše:

— Veđi, — veđi Tincă? Spusuți-am? Așă-ți trebuie! Nu ți-am spus io? Nu Țiceam eu: tu Tincă, aid, mergem, umblăm; glumim, rídem, și mai pestrițăm ăilele, mai nebuind cea lume? — Dar tu — tu,

sântă mironosiță, ai dis că-s cochetă, că-s neună și șești acasă cu ăilele, și caști de urf. — Așă-ți trebuie, — bine-mi pare.

Tinca stătea cu mânil pe brațe, și se uită îngândurită. Linca continuă :

— Acuma cine-i neună, tu ori eu ? — Me mir că nu te pune să-i faci prescuri la biserică, să cețești ocinașele, psalmii lui David, perirea Ierusalimului, și patimile. Să fiu în locul lui, ți-aș cumpără un șir de mătani, să șești ăia n'trégă cu ochii la iconă, și să numeri la mărgel, tu, precuviôsă muceniță. — Așă-ți trebuie. Ți-am spus io ție : aid, mai nebumim lumea cea neună ; aid, mai alungăm fluturi, — dar tu, precuviôsă — ce ți-i ție vorba mea ? Pupăză pe colac.

Tinca ascultă cum se espectoră Linca, — și află că ăeu, Linca asta are — dreptate.

— Tu Lincă, ăic ăeu, tu ai dreptate.

— Dreptate ăeu ! Șciu io ce vorbesc. — Tu Tincă, să-ți spun : decă vrei să te iubescă, să te iubescă nebum, fii sglobie, fii cochetă ; și bărbatul teu va fi — jalus !

— Vai tu, cât ești de hiclénă ! Un adevărat diplomat.

Linca se simția măgu'ită ; și continuă :

— Nu te teme, că s'a 'ncăldi el ! Va sta lângă tine cu ciasurile, și-și va uită procesele, și terminele ; și va pândi cu ciasurile cine trece pe su ferestă. — Inzădar îl vei face atent să mērgă la procese ; va ăice că n'are de lucru, și va ascultă ce-i spuni tu, și se va simți fericit la un zimbet și la o simplă incredintare că-l iubești.

— ăo, tu ăici ceva !

— ăic ăeu.

— Dar stăi — ăise Tinca prindēnd pe prietena sa de mână. Cum va fi cu lumea, ce vor ăice ămenii ? Rogute, cum vei face nebumii, și apoi să 'neungiuri vorbele, — șcii, gurile rele ?

— O, tu păpușe de lemn ! — Ce să ăică lumea ? Vei fi frumôsă, veselă și rîditoare ; și lumea te va admiră și te va adoră. Vor ăice că ești ceea ce ești : frumôsă, veselă și rîditoare. Și decă s'or află nebumi, cari să alerge după tine : treba lor ; tu numai ești frumôsă, și asta nu e vina ta. — Apoi sînt ei nebumi destui în lumea ast mare, nu-i de lipsă să mai fii și tu. Numai flori să fie, fluturi sînt destui. Fluturii alērgă că h-e firea să alerge ; flărea infloresce, că i-e firea să 'nflorēscă. Tu fii flăre și 'nflorēști ; vina fluturilor decă te iubesc. Vēdūt-ai tu flăre sborând ? Ea numai 'nflorēște, — fluturul e cel nebum, căci el e cel ce alērgă. — Tu zimbești, tu infloresci, și pari frumôsă ; asta nu e vina ta. Decă cuiva i e drag ce e frumos, decă cineva se amăgește : vina lui, el respundă.

Linca-și bătū 'n pālmi, și rise cu hohot, ca o copilă sglobie.

— Ce, nu-i așă Tincă ?

Fața Tinței se schimbă ără.

— Dar el, sērmanul, — cum s'a supără ! — ăise cu compătimire.

— Lasă să se supere. Asta-i trebuie. — Decă nu-i place : să ocupe terenul ; și decă-l o upă : scopul ți-e ajuns. Decă nu-i va plăcē să vēdă că te plac mulți, că-ți fac frumosul : să vină el — asta o dorești.

Tinca ără rise, cu plăcere.

— Vai tu Lincă, ce diplomată mai ești !

Nu trecuse sēptēmăna, și 'n cercuri private se vorbiă cu interes de doue dame tinere : de Tinca și de Linca.

Ără ărănă. Timpul nebumilor, a poveștilor și a clevetelor.

Pe stradă, la patinat, la teatru și 'n baluri — cele doue dame frumöse în tot locul la olaltă, în tot locul duceau rol și făceau furor.

Erau frumöse amēndoue, erau vesele și cochete ca nu până aci. — Și tinerii curtisani în giurul lor ca albinele 'n giurul florilor. — Și le făceau curte și le redicau mai sus decă unde le redicase frumuseța lor.

Femeile șoptiau, dar bărbății le adorau. Și prin fumul de tāmăe ele nu vedeau privirile desprețuitoare cu cari le petreceau damele seriöse.

Se nēdăiau și ele că le clevetesc ; dar ele se uitau peste capetele tuturor. Eih — ăicea Linca, adorarea bărbăților e mēsură cu care se mēsură prețul unei dame.

O vorbă indresnēța și amăgităre. Și Tinca se dăduse a ascultă și a crede ceea ce ăicea Linca.

Apoi incepuse a predomină vanitatea, și vanității-i place fumul de tāmăe.

Dintru intēiu mergea mai greu, mai ales pentru Tinca ; dar s'au dedat. A cādē e lucru ușor.

Mergeau pe stradă ; și infloriă strada de ochii lor, de zimbetul lor, de dragul lor. — Umblau pe stradă, zēlude și cochete, și-și scuturau fluturii nebumaticelor vanități. — Tōta ăia cuceriau ; și sēra numerau pe degete cuceririle — bulbucii culeși pe unda deșertațiunii femeesci, — și rideau ca doue copile nebume.

Linca rīdea, frumôsă și 'nflorită ; priviă veselă, indresnēță și cochetă. — și cu frumseța amăgiă tot în giurul ei. Tinca, mai smerită, mai sficiôsă — priviă mai fricôsă, mai nevinovată, mai cu coda ochiului, — dar tot priviă și ea ; și lumea nu șcia să-și deie sēmă care din ele e mai dulce și mai drăgălașe. Una cuceria cu indrăsnelă și cu foc, cealtă cu timiditate nevinovăției ; ori care cu al seu iarmec.

Și — unde sînt flori, sînt și fluturi. Unde sînt căpriore, sînt și vênători.

Ele se 'ncredeau, căci stăteau pe piciorē încă ; dar nu-și aduceau aminte că : » cine scōte sabia, prin sabie mōre.«

(Va urmă.)

V. R. Buticescu.

Ó r b a . . .

Órbă, și de apururi órbă, asvērilită 'n drum, orfană,

De pri-os în omenire e ființa ta sērmană.

Se adună 'n cet în polă lacrimile care 'ntr'una

Lungi pērae cad din ochii orbi și triști. Ades cu mână

Faci cucernic semnul crucii și te rogi duios la Domnul,

Unde-ți este bucuria, dulcea liniște și somnul ?

Pe ulițele deșarte suspinarea ți-o ia vēntul,

Care tîngue în hohot și o duce . . . nici pāmēntul

N'ar putea atunci cuprinde jalea ta nețermurită,

Pōte că de gēna-ți, somnul se lipește, și trudită

Pe o lespede îți sprigni corpul adunat gramadă,

Cu piciorēle sgārcite și 'nghetate sub zapadă.

Singură tu, cerșitōreo, suferi dintre toți mai tare

Și pe drum rēsună încă voc-a ta cea plāngētōre,

Până 'n alte lumi mai bune, va sună cēsul să treci,

Cu mâni vinete lipite și cu ochi căduți de veci.

Atunci nimeni nu va plānge sevērșită cerșitōre,

Valuri, valuri s'o așterne peste ea nēgra uitare.

Dar și tineră și órbă a trăit din voea milei

Pururea, căci nici odată n'a vēdūt lumina ăilei

C. V. Botez.

Calea lui Traian

(in Moesia, ați Serbia și Bulgaria.)

Să recăutăm suvenirile despre Traian. La anul 593 d. Chr. in Byzanț (Constantinopole) împărat eră Mauriciu. Românii din Bizanț purtau război cu Avarii, cari stăpâneau din cōce de Dunăre in Dacia și in Panonia de jos și Chaganul (principele) Avarilor eră cu tabera la Sirmiu și atacă Singidunul (Belgradul in Serbia) din Moesia superiōră. — Aci la Singidun, beliducele roman eră Prisc, dar împăratul a trimis și pe ducele Comențiol, ca să ajute lui Prisc, — inse acesta e silit, ca singur să trecă Dunărea și in pregiurul riului Tissu să pōrte lupte cu Avarii și să invingă.

Theophylact Simocatta¹ in lib. VIII cap. 2, pag. 315 ne enarēză: »A patra și, după ce ōstea a fost chīamată in adunare și Priscu a ținul vorbire, pacea intre români și avarii s'a desfăcut, ce, ca să se facă, Mauriciu prin mandat imperial a poruncit ducilor. Așădară pacea apriat stricându-se romanii se scoboriră la Viminatiu (e o insulă in riul Dunării) unde Comențiol s'a vēdut, că e greu morbos.

Eră la cap 4, pag. 320 continuă: Comențiol ca și din somn vechinic totuși abia cândva trezit, s'a vēdut, că și-a vindecat morbul. Intră in Noba² și după ce a convocat pe câțiva născuți in țēră, caută călăuz pentru Calea — ce i se dice — a lui Traian. Căci se grăbiă la Bizanț, ca aci să ierneze. — Cei născuți in țēră i-au denegat, ca să-i arate acea cale. Atunci el, infuriându-se de mânia, a tăiat doi din ei. Nobensii aci n'ar avē pe cineva ca să-i pōtă arătă acea cale, — dar la 12 mii de pași ar fi atare moș născut de 112 ani mai nainte, și lui i-ar fi cunoscută calea — ce se numește — a împăratului Traian. Comențiol cum ajunse la acel loc, rōgă pe bētrānul, ca pe calea aceea să mērgă inaintea lor. Bētrānul își întōrce spatele și se indignēză, că se incērcă, ca să-i arate lucru așă de ostenitor pentru reutatea locurilor, asprimea iernei și incomoditatea călii anumite. Căci de 90 de ani inainte de acēsta, nu a fost călcată. Ducele îi contrađice. Și deōrece a invins sfatul mai reu, romanii pornesc pe acea cale. In țilele aceste cade frig grozav și de nesuferit, și au suflat vēnturile cele mai mari, așă, incāt au perit mulți din ōste și parte cāt de mare, din animalele cu sarcini. Din ce causă, pe lângă afurisirile grozave a lor ai sei venind la Philippopole, tōtă ierna a petrecut-o acolo, și cu inceputul primăverei s'a rentors la Byzanț.

Tot după întēmplarea acēsta și respective, despre calea lui Traian ne șcie enarā și Theophanes³ in chrographia sa la pagina 436.

Comențiol ēnsuși — după ce și-a dus ōstea la Istru (Dunăre) la Singidon (Belgrad in Serbia) se alătură lui Prisc și deslēgă pacea incheiată cu barbarii (avarii.) Vātemāndu-o' aceea, se intēlesc la Viminatiu (ce e o insulă mare a Istrului.) Dar Comențiol scuturat de sātēitatea slabă, remase pe insula Viminatiu. Altcum Comențiol, când abia s'a recules de lungōre, a pornit in locurile deșerte a le nomađilor⁴ căutānd călăuzi cari i-ar arătă calea călcată cândva de Traian. Dar cutarele mai bētrān, cunoscētor de acea cale îi spunea, că aceea e cale grea și fōrte aspră, și đeu, pentru multele ploii și asprimea nendatinată

¹ Corp. Scrips. Historiac Byzantinae, Theophylactus Simocatta edit. B. G. Nieburg Bonna 1834.

² In vechime „ad Novas, — pe unde e Sistovul din Bulgaria.

³ Corpus script. Historiae Byzantinae, Theofanes, Edit. B. G. Nieburg, Bonna 1839.

⁴ In testul grec e anume: Nobas, ca și la Theophylact.

a iernei perpetue, din tōte părțile te-ar ingrozii și te-ar incungiurā cu stānci precipite și cu grāmeđi de nēuă. Comențiol, nebāgēnd in sēmă admoniționea bētrānului a apucat pe acea cale. Când inse intrase un frig fōrte mare și ger aspru, au perit mulți din ostașii romani, eră din animale, partea cea maimare, și abia a ajuns la Philippopole, unde ostașii romani iernarā. Comențiol s'a dus la Byzanț.

Astfel peste muntele Haemus ađi Balcan, in direcțiunea spre Philippopole a esistat »Calea lui Traian.«

Comențiol a fost pe insula Viminatiu, care a stat inaintea orașului Viminatiu, in Maesia, care prin riul Ciabrus (Tzibritza) s'a împărțit in Moesia superiōre și inferiōre. Unde a fost Viminatiu, ađi e Kastulotz in Serbia, dela riul Margus (Morava) mai in jos de Panarovatz; — până ce Noba (ad Novas) a zăcut mai in jos de Nicopole, pe lângă Sistov.

Hahn¹ in geografia vechiă a insemnat căile a-aceste in Tracia și in Moesia. »In apropierea termenului sudic al Traciei, Via Egnatia (calea Egnatia) a mers dela Philippopole cātră resărit peste Perinthos și Selymbria la Bizanț. La Selymbria peste calea Egnatia trecea calea mare spre nord, care pe lângă țērmul drept al riului Erigonos ducea până la Hadriapolis, și pe urmă pe țērmul stāng al riului Hebros se suia in Haem, (Bālcān.) In teritorul de izvōrele Hebrului (Marița) la »porta Traiani« (pōrta lui Traian) a trecut peste Haem, un pas de munte, ce in multe locuri a fost făcut prin spargeri de stānci. In nordul Haemului, calea a intrat in șesul dela Serdica (Ulpianum, apoi Sophia) și atunci a mers in valea riului Margus (Morava) și pe lângă țērmul drept al acestui riu, până la Dunăre.

Ađi pe mai multe mappe, acolo unde in vechime a fost »porta Traiani« in Balcanul așă numit nalt, sub meridianul al 22-le se află scris »Traians Pforte« și pe una maghiarā »Traian kapu« adecă pōrta lui Traian.

Deci Comențiol, plecānd dela Noba, a trebuit să călētorească spre Serdica, ca să intre in »calea lui Traian.«

După lexiconul de conversație al lui Meyer la articolul Bālcān, — acest munte incepe dela riul Timoc in Serbia și se lungește spre resărit in teren de 340 de kilometre, — până la marea nēgră și desparte Bulgaria de Tracia, — (ađi Rumelia.) Nālțimile mai mari sūnt dela 1500 până la 2376 de metri, — Pe partea muntelui de cātră amēđi, aerul e lin, vēră lungă și vegetațiunea mănōsă, — pe partea nordică, clima e aspră și iērna frigurōsă. — Treiđeci de căi conduc peste muntele Bālcān, și aceste se numesc după numele pasurilor muntelui. — Intre aceste o cale sēu un pas se numește »Traian« și e de 1916 de metri de naltă; — eră cea mai inaltă e Rosalita de 1930 de metri. — Prin pōrta lui Traian mērgēnd spre Sofia, apuci in drēpta spre apus; mērgēnd spre Philippopole apuci in stānga spre resărit, până la riul Marițiu.

Rușii la 1877 au trecut Bālcānul prin pasurile Șipca de 1207 de metri, prin Troian, și mai la apus prin Etropol, cu capētul lui decembrie și in ianuarie 1878, aflānd nēuă fōrte mare și frig grozav.

In Tracia mediā a fost orașul Traianopolis, după numele lui Traian, și Plotinopolis, după numele muerii lui. Pe mappa Turciei in numitul lexicon la riul Osem intr'o liniā cu orașele Ietropol și Grabova se află și orașul Troian. Astfel la Bulgari ori la Turci, primul a din Traian s'a schimbat in o, și s'a format Troian, in ce formă esistă numele și pentru o localitate in Francia.

¹ Dr. Hermann Hahn „Leitfaden der Alten-Geographie pag. 9.

Dar mai este și valul séu zidul lui Traian in Dobrugia, — in lexiconul citat: Traiansvall. — Acest zid, o liniă de întărire, făcută de romani in Moesia inferiōră și anume in Scythia mică (= Dobrugia), care cu repetițiune duplică și triplică se lungesce dela Dunăre de lângă orașul Pașova și Cernavoda, 48 de kilometre până la Constanța lângă marea négră. Linia acesta e mur (zid) de pământ și încă și aji in unele locuri e naltă de 2 până peste 5 metri.

In scrietorii byzantini, adeseori, când e vestea, că de peste Dunăre de cătră Nistru și Dnipro a pornit roiu nou de popore emigrătore in Moesia, — împăratul byzantin de regulă trimitea mandat ducelui Traciei, ca să pornescă cu armata și să apere »longus murus« (zidul lung) in contra năvălirilor. Adeseori și in răsbóiele cu Bulgarii, aflăm óstea romană la »valul lui Traian«, la zidul lung.

Dr. At. M. Marienescu.

S o n e t.

— După Petrarca. —

Amorul, fortuna, mintea, care e indestulită
Cu acea ce se vede, dar trecutul il dorește.
Me neliniștesc pururea, încât nu mult imi lipsește
Să invidiez mulțimea din cea lume fericită.

Înima mea o topește amorul cu focu-i strașnic
Èr „Fortuna« o despică de ultima mângăere,
„Mintea“ plânge nebnatec se vaeră cu durere.
Vai de cela ce trăește combătând așa năprasnic!

Nu sper să se reintórne dulceta șilelor stinse
Dar șilele viitoare tot spre reu vor fi impinse,
Și ah! sânt la jumetatea cursului ce mi s'a dat.

Las! că nu din diamante ci din sticlă sfărmată
E speranța care-mi cade din mâna neputinșă.
Visele se rump la mijloc și eu dau nemângăiat.

Ioan Bocanici.

Istoria districtelor românești in Bănatul timișan.

IX.

(Urmare.)

Dea 1688 nobilii desposesionați in modul acesta arbitrar, au trimis la Viena in deputațiune pe Petru Macițași, Mihai Iovul și pe Francisc Fiat. Acesta deputațiune prezentându-se guvernului austriac au pretins redarea proprietăților, cășilor și grădinilor lor nemeșeci. Au cerut ca de órece teritorul distr. române nici când nu a fost fără miliția și fără ofițeri; pe ei să-i folosescă de atari pe pământul lor propriu. Pretind ca in viitor nobilii districtelor să nu se folosescă la lucruri grele jobagiale și la purtarea poștei, mai gata sânt a apără și noptea pe Maiestate.

Acestă deputațiune a esoperat atăta, că prin contele Kristofor Brenner Sigfrid, ca plenipotentatul regelui in părțile ocupate dela turci, — li s'a dat proprietățile, dar nu ca proprietate, ci numai in arendă, din care grație s'a interdis de a se formă drept de posesiune privilegiată.

A doua lovitură de mórte asupra distr. bănățene

a fost, că guvernul austriac din Viena in contra drepturilor privilegiate, denumește fără ascultarea nobililor pe Mihai Sava de comite suprem, care in contra voinței nobilimei ocupă postul de comite in mod absolut.

Acestea porniri absolutistice și neobiceșnite la romani din partea guvernului austriac a dat pricină, că nobilimea română la 1695 de nou protestară contra nerespectării privilegiilor și drepturilor districtuali. Se adunară in Caransebeș și in congregația universității tuturor nobililor, protestară cu unanimitate. Acest protest fu dus de Ioan Fiat și Mihai Talian la Viena, și se pretindea: a) redarea proprietăților confiscate arbitrarmente; b) aprobarea și întărirea privilegiilor câștigate dela regii Ungariei; c) pe Mihai Sava ca pe un străin și parvenit să-l distitue din oficiul de comite. Protestul acesta a fost scris de: Petru Macițași, Mihai Iovul, Mihai Fodor, Nicolae și Mihai Gaman, Nicolae Tăutul, Iacob Talian, Ioan Bobic, Ion Macițași, Alesandru Vitan.

Acest protest avu acel rezultat, că guvernul din Viena a denumit pe lângă Mihai Sava și pe Laurențiu Pekry de comite adlatus. Acesta denumire in modul acesta neobiceșnit nu satisfăcu pretensiunile nobililor. Ei de nou se adunară in congregația in Caransebeș și de nou protestară, că se țin de drepturile lor privilegiate de regii Ungariei, și de obiceiurile române din adânci bătrânețe. Ei nu șciu, nici cunosc să fie fost cândva doi comiți de-odată; districtele nu au avut comiți, ci Bani aleși din sinul lor și din proprietarii nobili ai districtelor.

După atâtea proteste la 1698, guvernul din Viena denumește pe Petru Macițași de comite suprem in Caransebeș. Și pôte, că in modul acesta de procedere și lucrare cu timpul își valorau și preconisau drepturile; inse intrigele nemțești, cari deja își luasă un avânt considerabil in vieța colonială din Bănat, subsăpară șilnic și cu deseversire tóte aspirările de a recăștigă autonomia districtelor române in Bănatul timișan.

Vedându-se nobilii rom. in modul acesta desposesionați, cam 500 la număr, au emigrat in părțile Hațegului, unde molipsindu-se și desnaționalisându-se s'au nimicit cu deseversire.

In fine età și o schiță despre numele proprietarilor romani din Bănatul timișan:

Familia: Fiat prot. in Armeniș, Peica, Floca, Bucur, Flore proprietari in Slatina ș. a., Bogdan prot. in Mutnic și Mărul, Ciornea prot. in Drencova ș. a., Gurban prot. in Almaș, Gamza prot. in Comjat, Ion și frații Corvini prot. in mai multe districte, Nicolae Bizerea prot. in Bezna etc., Racovița prot. in Gumboca, Fiat prot. in Bizerea, Oprean prot. in Hanzarova, Gaman prot. in Almaș etc. Beseraba prot. in Boconița, Literat prot. in Borlova, Lașing prot. in Bozoviș, Flore prot. in Daleiu, Nicolae Seica prot. in Tisova și Dragosello, Ciornea prot. in Recăș, Iosica prot. in Olosag, Petru Prisaca prot. in Prisaca, Ioan Vlad prot. in Drinova și Stoicești comit. Timișului, Mihai Sebasan prot. in Zagujeni, Ladislau prot. in Jablanița și Teregova, Racovița prot. in Iaz, Pribeag prot. in Var, Castruț prot. in Halandova, Mihai Marin prot. in Foenis și Slatina, Mihai Peica prot. in Ilova și Silha, Nicolae Gamza, Mihai Turcu și Mihai Corneti prot. in Birza, Ohaba serbescă și Ohabița etc. etc.

Religiunea.

Doctrinile religiei creștine, încă pe timpul lui Traian, străbătuseră in poporul roman, și probabil că mulți din acesti coloniști aduseră cu ei și ideia creștinismului și memoria acelora cari patimiseră pe

PLACE-TI?

pământul Italiei martiratul pentru religia creștină. Dar cumcă acestea colonii, în Dacia ar fi exercitat religia creștină în anii primi ai descălecării nu se poate dovedi, ci este cu probabilitate că romanii mai târziu pe timpul lui Constantin cel mare au trecut și au primit religia creștină, atunci când această religie a fost recunoscută ca religie domnitoare. Numai un Constantin ca atare a putut înfrân și abate, ca poporul roman să părăsescă țeatarea lui proprie națională creată și iscodită din însuși naravurile, din însuși obiceiurile poporului românesc, cu care deja se deprinsese atâtea veuri.¹ A putut să fie mulți creștini între coloniști fără ca aceștia să fi dat o pronunțare hotărâtoare credinței lor, până la acesta nu s'a pronunțat împăratul lor. Etă ce dice dr. Holzwardt despre domnirea lui Constantin: Bisericele păgâne deveniseră în ruinare complectă, acestea mergeau spre perire. Câte stative de aur de ale țeilor păgâni au fost topite; și câte ornamente și unelte ale templelor păgâne au fost dăruite bisericilor creștine. Acelea locașuri de cult păgâne cari erau destinate pentru ărecare cult, se deăradaseră la celea mai scandalose făptuiri pentru cari și păgânii se rușinau — au fost ruinate și dărimate. Sacrificiile și unele îndatinări ale cultului cari atrăgeau după sine immoralitate și înșelăciune, au fost oprite. Singur imp. Constantin a dispus, ca poporul roman să fie instruit despre nebunia cultului păgân și despre dumneșirea religiunii creștine. Intre grigile sale prime a fost, ca preoții să fie scutiți de sarcini. Bisericile creștine încă fură absolvate de dările publice și preoților li s'a dat plată din averile publice. Constantin atât de mult a părținit biserica creștină, cât și pe epii creștini i-a denumit de judecători la tribunalele civile. Acestea favoruri considerabile nu remaseră fără rezultat, căci acestea dădură rîvnă de și cei mai statonici păgâni primiră religia creștină.²

(Va urmă.)

V. Grozescu.

O candidatură.

Scene de moravuri electorale americane, de Mark Twain.

Acum câteva luni, comitetul partidului independent îmi oferă și me făcū să primesc o candidatură la postul de guvernator al Statului New-York. Concurenții mei erau dd. Stuart, L. Woodfort și John T. Hoffman.

Asupra acestor trei persoane aveam cel puțin un avantaj serios, ce consistă în reputația mea neatinsă, — căci ori-cine putea să-și facă o idee deplină despre acești concurenți, cetind toate jurnalele locale, ce erau pline de tot felul de relatări criminale, care-de-care mai îngrozitoare, pe sēma lor. Dar, chiar în clipa în care începeam să me bucur și să cred într'o isbândă deplină a candidaturii mele, o fortună de grigi me cuprinse și me făcū să tremur.

Presentarea candidaturii mele eră făcută în totă regula și nu mai puteam să dau înderēt. Pe când restoiam mașinal jurnalele, la sfârșitul unui prând, fui deodată oprit de noutatea următoare, — și pot dice cu mâna pe conștiință, că nici odată în viața mea n'am simțit o zăpăcelă așa de mare:

»Sperjur. — De ăre-ce dl Mark Twain se presintă candidat la postul de guvernator, va binevoi

¹ La Varadia se poate vedē până ađi o biserică păgână, unde s'a aflat o stativă a unui țe. Această templă mai târziu a fost folosită de mănăstire creștină.

² Dr. Holzwardt Ist. uni. tom II.

pute să ne esplice cum se face că în anul 1863, la Wakawak, în Cochinchina, a fost dovedit că a depus un jurământ fals — lucru ce a fost atestat de trei-deci și patru de marturi?

»Spre a fură un păcătos câmp de bananieri dela o sērmană vėduvă și dela nenorociiții sei copii, a căror singura avere eră acesta, — dl Twain s'a făcut vinovat de acest act rușinos. Dl Twain trebuie să lumineze pe cetățenii mării națiuni căreia îi cere sufragiile, asupra acestei afaceri. Lumina-ne-va ăre?»

Eram să zbucesc de mirare. O inovățire așa de crudă, așa de nemilășă! Niciodată n'am auzit vorbindu-se de Wakawak! Nu așa fi putut cel puțin să deosebesc un grăunte de banan de unul de păpușoi. Turbam de disperare, dar totuș, nu șciui la ce să me hotăresc, și lăsați să trecă acea đi intrėgă fără a decide nimica. Đua următoare, acelaș jurnal nu conține decăt aceste cuvinte:

Semnificativ! — Tătă lumea a putut să observe că dl Mark Twain se ține în tăcerea cea mai semnificativă asupra a tot ce priveșce sperjurul seu din Cochinchina.

N. B. În totă durata campaniei electorale, acest jurnal nu m'a calificat decăt: *Twain, hoțul sperjur.*

Apoi fu rëndul »Gazettei«, care publică șcirea următoare.

»Cea ce am voi să aflăm. — Dl nou candidat la postul de guvernator, binevoi-va să dea cătorva din concetățenii noștri, — pe care îi escită prin tôte mijlocele a votă pentru dēnsul, — o mică esplicație asupra faptului, că din timp în timp, locuitorii din Montana perdeau o sumă de lucruri de mic preț, ce mai târđiu s'au regăsit tôte asupra persoanei dlui Twain, séu în bagagele sale?

»Locuitorii din Montana s'au vėduț siliți, în interesul chiar al candidatului lor, să-i deie o lecție prietenescă, ce constă în aceea că, după ce l'au uns cu păcură, l'au tăvălit prin pene, și l'au gonit în starea asta, până ce a făcut ocolul țergului întreg, calare pe o prăjină. După care, i-au mai dat sănētosul sfat de a nu mai pune piciorul în acea provincie căt va trăi. Dl Twain se va esplică ăre?»

Putea să existe o infamie mai nedemnă? De când sūnt pe lume n'am pus piciorul în Montana.

N. B. »Gazetta« luă din acea đi obiceiul de a me numi, în fiecare număr al seu: *Twain, pungașul din Montana!*

De atunci, nu mai puneam mâna pe un jurnal fără să simt niște tresăriri vii și o frică, ca și când a fi luat oghealul de pe un pat sub care bănuiam că ar fi ascuns un șerpe cu clopoței. Intr'o đi, ochii mei se opriră asupra acestora?

»Un minciunos nerușinat! — După mărturisirea demnă de credință a dlui Michael O'Flaunagan, Esquire, de Five-Point, și cea a dlilor Kil Bures și John Aller, ce locuesc în strada Watter, e demonstrat până la evidentă, că o imputare revoltătoare a fost făcută de dl Mark Twain contra repositului bunel al cavalerescului nostru campion John T. Hoffman, care, după spusele acestuia, ar fi fost spânzurat; — acesta e cea mai nerușinată și mai murdară calomnie. Toți ămenii ce mai au căt de mică grijă de cinstea lor, vor judecă după cum se cade această manoperă josnică și netrebnică, ce nu respectă sfânta odihnă a morților și caută chiar a batjocori mormintele.

»Ce-i dreptul, când gândim căt de crud a trebuit să atingă această infamă calomnie, în mijlocul nemăngăitei lor dureri, pe rudele și prietenii repositului, am fi aprăpe ispitiți de a invita poporul, batjocorit și adânc atins în onărea sa națională prin astfel de ticăloșii, să facă fără multă trăgănare o bună și repede dreptate acestui ne mai asemēnat calumniator.

Acastă îndurătoare incheere, în noaptea următoare, avu puterea să me facă să tug din patul meu cu repediciunea fulgerului, și să scap prin o ușă dosnică pe când, în dreapta sa indignare, poporul, batjocorit și adânc atins în onoarea sa națională, s'a aruncat în casa mea ca un vârtej de mare, intrând prin ferești, zdrobind mobilele, — și-apoi retrăgându-se împreună cu tot ce-i picase sub mână. Și totuși, în cea mai deplină liniște a conștiinței mele, aș fi putut jură, că nici odată n'am calomniat pe bunelul D. Hoffman, și ceva mai mult, că nici odată n'am știut decât el a existat cândva séu undeva.

N. B. Voi să notez aici că sus disul jurnal nu m'a mai numit de atunci altfel decât: Twain asasinul, batjocoritorul morților.

Un alt articol ce-mi atrase atenția fu acesta:

„Un drăguț candidat! Mark Twain, cari eri séră, în meetingul general al independenților, trebuia să pronunțe un discurs fulgerător, n'a îndrăsnit nici să-și arate vârful nasului! O telegramă a medicului său ne-a anunțat că el »a fost trântit foarte grav de un cal, și în căderea sa și-a rupt gleznele în două. Nenorocitul îndură dureri atroce«, etc. . . Independenții se silesc pe cât pot să respândescă această znăvă, și par a nu ști deloc pricina lipsei acestui mișel candidat: Eri séră o mulțime de lume a vădūt, în casa lui Twain, pe cineva clătinaându-se și cădend pe scări, într'o stare de beție bestială. — E o datorie neînăturabilă pentru dnii independenți, să dovedescă că acel bețiv nenorocit n'a fost ênsuși dl Twain.

»Am pus mâna pe densus! Tôte intrigile nu mai pot slugi la nimic. Glasul întregului popor întrebă: Cine eră acel desgustător bețiv? . . .«

De trei ani nu bêușem o picătură de bături spiritose.

Intr'o ți, între alte multe scrisori de asemenea natură primii următorea:

»Ai făptuit niște lucruri criminale pe care nimene nu le cunoșce. Ai face foarte bine să speli putina cât mai repede, căci de altmintrelea vei avé noutăți din partea subsemnatului, prin mai multe jurnale. »Haudy Audy.«

Alte jurnale încă me mai invinovățiră, rënd pe rënd, de brigand, corumpător, martur fals, arđător al unui spital de nebuni, etc.

La urma urmei, se iscodi șcirea că m'am desfăcut de moșul meu, otrăvindu-l, pentru a-l moșteni mai curënd, — și drept coronă, când într'o séră me aflam la tribună, într'o intrunire publică, nouă copii mărunței, de tôte colórele și înveșmentați în zdrențe desgustătoare, săriră pe platformă, și apucându-me de picioare, incepură a urlă în cor: Tată, tătută!

Asta-mi ajunse. Inchină stégul și capitulai. Simțiam că nu eram la înălțimea trebuințelor cerute de o campanie electorală în statul New-Yorkului. Anunțai deci că-mi retrag candidatura, și, foarte otărît, semnai circulara mea:

»Al vostru devotat, odiniöră om onest, dar acum,

Mark Twain

pungașul, hoțul, brigandul, sperjurul, calumniatorul morților, dădătorul de foc, otrăvitorul.

Cugetări.

Mult să se prețuască un om care-ți dă incredere, să nu-l iai drept prost și naiv, când e bun.

*

Gelosia n'are mărgini.

Sedú și înșelă o femeie, ea nu-ți va face nimic, când ar fi convinsă că n'ai schimbat-o pe alta.

Doine populare.

— De pe Secaș în Ardeal. —

Grună verde acum se face,
Ce iubesc maicii nu-i place;
De-ar plăcé maicii ca nyie,
Măne aș fi la cununie.

Măi hădișo luonaș
Hai la noi să-ți dau sălaș,
Da de cină ce-ți voi da,
Crastaveți ca iedera,
Gură dulce ca mierea.

Ardă-l focu pe badea,
Că cum mi-a rupt inima,
Da mi-a rupt-o chiar în țece
Până-i lumea nu nyi mai trece.

Mândra cu ochi negrișori,
I-mi tot dă la crinișori,
Să me scotă din fiori,
Nu șciu scôte-m'a ori ba,
O mai tare m'a băgă.

De-ai fi lună grăitoare,
Precum ești de mergătoare,
Eu lună te-aș întrebă:
— Nu nyi-ai vēșt pe hădița?
— Eu de când am resărit,
Mulți hădiți că nyi-am vēdūt,
Pe-a teu nu l'am cunoscut.
— Badiu nyeu lesne a-l cunoșce,
Că pe șele
fi tot curele
Și cu curele țintate,
Cu sprâncenele inghinate.

Mândro de-oi murî eu întei,
La mormențul nyeu să vii,
Și să țiici cătră mormenț:
Morminte grópă săpată,
Lasă-me să-l vēd odată,
Pe car' m'o iubit de fată.

Lasă-me maico să dorm,
Că nu mi-i da după un domn,
Că mi-i da după un prost,
De-oi mănecă și 'n dulce post,
Și mi-i da după un mișel,
De nici țundră¹ nu-i pe el.
El nyi-o da-o s'o cănchiesc,
Eu în ușe i-o trântesc.

Sus la munte-i vreme rea,
Vreme rea ba se făcea,
Ba la munte ninge, plouă,
Pe Cergaue² pe amëndoue,
Și pe Blaș e vreme rea,
C'aicia-i și mândra mea.

Vai de mine ce am iubit,
Fată de popă unit,
Dar acnma ce iubesc,
Fată de popă șchieesc.³

Vasilu L. Suci.

¹ Suman, vestmēt de lână. ² Doue sate aprópe de Blaș. ³ Un popor după cum se șcie de viță slavă, se află numai în trei sate în Transilvania

Moși pe groși.

(Fantasie.)

Te scoli, te 'mbraci, mânânci, umbli și ér te culci pentru ca a doua ți să începi din nou aceea ce-ai făcut în ziua precedentă.

Acésta se numește viață!

Și când te gândești prin câte mai treci în drumul acesta plin cu pericole și spinos; când vrei să pètrunzi cu mințea în straturi necunoscute unde se dice că există o altă lume mult mai superiöră aceștia prin cuvèntul, că acolo nu se suferă, nu se invidiază, ci există o democrație generală, te împiedici de obstacolul: »Imposibil.« Și așa trăești, suferi într'una avènd prudența de a nu le plânge în speranță că ai să fii resplătit la a doua inviere (!) resplătit cam târđiă ce e drept și pòte chiar nerealizabilă! Și când privești pe aceia care au de-o sută de ori mai mult decât le-ar face trebuința, îți dici că de ce nu s'a făcut ca să posezi și tu o mică pàrticică din multul lui? Pentru ce el să inote în bogăție și tu în sărăcie? de ce el să aibă tot și tu nimic?

Dreptate e ore acésta? și lumea merge, merge mereu și noi împreună cu densa.

Să trecem la alt șir de idei:

Locuești într'un hotel; ce contrast este chiar în viața ómenilor de sub același acoperemènt:

În catul întei s'a născut un copil. Bucuria pàrintelui se amestecă cu durerile mamei; căci omul în suferințe se naște și tot în suferințe și trăește.

Puțin mai departe într'o cameră cam dósnică, un tiner declară amor unei fete care sèrmana fiind încă copilă naivă nu pricepe primejdia care o amenință și nu vede prăpastia ce i se deschide la picióre când se lasă a fi sàrutată.

Intr'altă cameră e un mort. Un om care perdue la cărți și ruinându-se, găsise de cuviință să trecă în lumea visurilor. Rudele, pàrinții sùnt grămadă pe lângă cadavru, îl plâng, dicènd că au perdut cea mai scumpă ființă (!) Sèrmanul! pe când trăia de câte ori nu s'a dus el pe la aceste bune rude, rugându-le să-l ajute cu ceva, de órece eră în miserie și de câte ori ei nu i-au închis ușa în nas, spuiind că nu voesc să-l mai cunoscă de rudă, de óre-ce e un stricat!

Ei dar ce să-i faci? Așă e lumea! nu pòte nimica să-i întorcă mersul.

La catul al doilea un bărbat își bate nevèsta pentru că nu voește să facă aceea ce dorește el: Să nu-i mai respundă.

Puțin mai departe unul își serbeză ziua onomastică, în mijlocul unei mese încàrcate cu mănăcări, beuturi și incungiurat de mulțime de prieteni care cu toții petrec, făcènd chief, acompañați de lăutari. Alături de odaia acésta un tiner, palid ca suferința, șade cu capul între mâni, gândindu-se ce să mai scrie pentru jurnalul dela care ia miserabila lèfă de 120 de lei pe lună!

Intr'alta cameră o fată còse și se uită din când în când pe ferèstră oftând.

— Numai vine! — dice câte-odată, — și mi-a promis că la 10 e aci! Ce-o fi avènd de a întârđiat? și repede còse, dând zor să-și isprăvescă rochia căci în curènd are să devie mirésă și acela pe care-l așteptă cu atâta nerăbdare e chiar logodnicul.

În catul al patrulea într'o cameră întunecósă, pe un pat vechiu de scânduri, doi copii mici îmbră-

cați apròpe sărăcacios se uită în ochii stinși ai unei femei slabe, dar încă tineră cu fața brăzdată de suferințe, care îi privește cu indiuoșare.

— Mamă! de ce nu vine tata? — intrébă cel mai mărìcel.

— Are să vie, drăguță... și când pronunță aceste cuvinte, doue lacrămi se scurg încet pe obrazul ei palid.

»Are să vie!«... dar orele trec și el nu se mai zărește... E infundat într'o cărciumă miserabilă și acolo bea, până ce-l scot pe brânci afară! și 5—6 zile nu dă de loc pe acasă; și bietii copilași îl așteptă răbdând de fòme și întrebând mereu pe mama lor când are să le vie tatăl?

Alături de camera acésta șade un sgàrcit, care pe brânci, cu ușa incuiată și perdelele lăsate își numără aurul — produsul unei sgàrcerii grozave, — la palida lumină a unui muc de luminare de seu. Sdrențele după dènsul arată că trebuie să ducă o viață mai mult decât miserabilă, pe când aurul ce-l are înainte l'ar face să trăescă într'un lucè splendid. Și cine óre și-ar putè imagina că acea ființă, atât de săracă în aparență, să aibă pe fundul unei lăđi hodorigite o avere așă de mare? de sigur nimeni.

Mai departe de camera acestuia locuește familia unui meșteșuger. Pe fiecare figură se citește veselia nesilită. Copii se jocă, ér muma îi privește cu drag, zimbindu-le; și séra când bărbatul se întòrce dela lucru, dènsa îi ese înainte, dându-i fruntea să i-o sàrute și se aședă la mèsă, punènd pe genunchi pe scumpii lor copilași.

Ei bine, vedeți ce deosebire e în traiul ómenilor și chiar în al acolora, care nu-i despart decât un pàrete?

Ce contrast grozav fac ómenii unii de alții!

Pe când unul rìde, 1,000 plâng, alții petrec bătèndu-se la urmă, alții se vaet, ér cei mai mulți suferă, fără a se mai plânge, socotind că e de prisos să îi mai cunoscă și alții suferințele, decă nu le pot veni cu nimic în ajutor.

Și aceste tóte miserii neînlaturabile forméză buchetul vieței, care nu are nimic alt decât numai spini.

Gr. Mărunțean.

Nrul 1/1890.

Societatea pentru fond de teatru român

în anul 1890 va ține adunarea sa generală la 12/24 și 13/25 august în Rușava (Orșova.)

Programa.

1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore înainte de amèdi.

2. Se alege doi notari pentru ședințele adunării generale.

3. Secretarul societății va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale continuate dela adunarea generală din urmă ținută în Caransebeș.

4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului i se predă spre esaminare.

5. Cassarul societății va ceti raportul despre starea cassei, ca sporiul dela ultima adunare generală încòce și peste tot despre averea societății.

6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului cassarului.

7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul §-lui 4 din statutele societății vor căștigă

membri fundători, ordinari și ajutători pentru societate.

8. Se vor citi discursuri corespunzătoare scopului societății său de altă materie literară, ce sînt de a se insinua înainte de adunare dlui președinte.

9. Președintele incheie ședința.

In ziua a II-a.

1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței prime se va citi și autentică.

2. Raportul comisiunii pentru câștigarea membrilor noi.

3. Raportul comisiunii asupra socoșilor cassarului.

4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului, și insinuarea altor propuneri în interesul fondului de teatru.

5. Propunerea pentru locul adunării generale în anul 1891.

6. Se va alege o comisiune de trei membri pentru autenticarea protocolului din ședința a doua.

7. Președintele va închide ședința adunării generale.

Din ședința comitetului ținută în Budapesta la 14 iulie 1890.

Iosif Hosszu,
președinte.

Dr. At. Marienescu,
secretar.

B o n b ó n e.

La telefon.

Păcală vré să arate unui prietin al seu din provincie, efectele telefonului.

Intră cu el într'un birou public, unde chemă pe soția sa, spre a i spune că aduce diseră un amic să stea cu el la mesă.

— Pune acuma urechea și-i auđi vocea dnei Păcală:

— Ce mi-l mai aduci pe dobitocul ăsta la mesă.

*

Copii noștri:

— Ai să-mi fii bărbat, când m'oi face mare, Georgică?

— Să vedem, Elenuțo, decă vei fi bogată, bucuros!

*

Dialog.

— Ce gândești dta despre femeie în general?

— N'o iubesc decăt în particular.

P l a c e - ț i ?

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Copii iubesc tóte pόμεle. Dar nici una nu le face atăta bucurie ca prima pόμεa a primaverei: ciresele.

Fetica a fost bună și părintele i-a cumpărat un coșuleț întreg de cirese. Se și bucură densa. Fața și ochii îi rid de fericire. Priveșce coșulețul, se delectază în el și se laudă tuturor. Ba face și câte o glumă. Ia câte o pâmeche de cirese și le arată la toți, întrebând: »Place-ți?»

Inse nici nu-i trece prin minte să le deie. Când cineva își intinde mâna să le ieie, le trage iute îndărăt și ride vesel.

I. L.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Dl V. A. Urechia* a pus sub tipar în noua tipografie din Sinaia un mare volum de »povești«, din care unele au fost mult apreciate de presă, la ocaziunea serbărilor pentru adunarea de fonduri pentru statua lui Miron Costin. — *Sculptorul Hégel*, care a făcut statua lui Miron Costin, petrece véra la Sinaia, lucrând la mai multe busturi particulare și la basrelieful represintând fundațiunea universității de Iași la 1860. Artistul, după cum ne spune »Sinaia«, are aprópe gata un minunat medalion represintând pe Carmen Sylva la orgă în cabinetul seu de lucru. — *Dna Matilda Poni* va pune sub presă în véra acesta operile sale în prosă. — *Dl A. Lupul-Antonescu* a publicat la București un volum intitulat: »Vécul XVI. Limba și literatura Românilor«, studiu literar; prețul 3 lei.

Scriitori și artiști. Colaboratorul nostru din București, dl Iuliu I. Roșca, a publicat acolo sub titlul acesta un frumos volum de amintiri personale. Cetitorii noștri le cunosc bine, căci tóte s'au publicat întéiu în fóia noastră; relevăm dar numai titlurile lor: Nicolae V. Scurtescu, Petre Ispirescu, Mihail Pop, Sava Henția, O visită la atelierul lui Mirea, Copiile sculptorului Valbudea, Esposițiunea dlui Grigorescu. Volumul interesant e ilustrat cu patru portrete, asemenea reproduse din fóia noastră, trei medalione și patru gravuri. Se află de véndare la autorul, București strada Casarmei nr. 46.

Bustul lui Eminescu, care va fi aședat în Botoșani, s'a comandat la sculptorul Georgescu cu suma de 6000 lei, cu condiție ca tóte cheltuelile de instalație să privescă pe sculptor. Studenții, cari au comandat bustul, se vor duce să-l găsescă gata aședat pe pedestal. Comisiunea organizátore, ne spune »Românul« de unde scótem acesta informațiune, se compune din dnii Esarcu, Urechia, Stef. Mihailescu, pictorul Stăncescu și Nic. Ionescu. Acesta comisiune are pân' acuma în păstrare suma de 4500 lei, adunați cu liste de subscripțiuni, concerte, baluri etc. Bustul va fi turnat în bronz și va fi de 1½ metru, cât mărirea naturală. Va fi așa dar pe o basă de 2½ de înălțime. Bustul e aprópe terminat; sémână perfect de bine cu poetul și va fi o adevérată lucrare de artă. Éta și programa desvélirei: a) Desvélirea bustului; b) Discurs din partea primarului; c) A delegatului studenților din Iași, d) a delegatului asociațiunei studenților din București. e) O conferință asupra operilor lui Eminescu ținută de dșora Cherembach. f) O procesiune compusă din toți elevii șcólelor din Botoșani, avénd în frunte pe toți studenții universitari. Cu toții vor defilá înaintea bustului în cap cu musica militară. g) În timpul dălei se va da un concert și teatru. h) Un banchet se va da de cătră primăria de Botoșani. i) O retragere cu torțe se va face târđiu nópte.

Carmen Sylva în limba svedeză. Un diar svedez consacrá în ultimul seu număr un articol scriitórei noastre Carmen Sylva. Tot în acest număr sînt traduse câteva din »Cugetările unei regine.«

Biblioteca de teatru. Dl Theocar Alexi a început să publice la Brașov o Biblioteca de teatru, care va eși 'n broșurele, cuprindénd fiecare câte o piesă teatrală, astfel alésă, ca să se pótă represintá de diletanți. Prima broșură conține »Vistavoitul Marcu« comedie în 3 acte, de Theocar Alexi. Prețul 20 cr.

Gimnastica poporală rațională. Sub titlul acesta dnii Mocean și N. Velescu au publicat la București un volum pentru usul șcólelor primare, secundare și superioare. Vom reproduce și noi un capitol. »Românul« ne spune, că dl Mocean pregătesce și un

volum despre toate jocurile românilor din diferitele țări ale Daciei Trajane.

Diare noue. *Ecoul literar*, revistă literară va apăre de trei ori pe săptămână la Botoșani. — *Francmasoneria*, diar pentru francmasoni, redactat de un comitet, va eși la București. — *Cucul*, diar umoristic, va eși la Iași. — *Sinaia* e titlul unui diar nou, care a apărut la Sinaia și va eși 'n fiecare săptămână.

Teatru și musică.

Sciri teatrale și musicale. *Dșora Agata Bârșescu* părăsește cu deseversire Burgteatrul din Viena, căci direcțiunea i-a propus un contract umilitor, și s'a angajat cu condițiuni strălucite la Stadtteatrul din Hamburg. — *Di N. Hagiescu*, artist al Teatrului Național din București, ș-a compus o mică trupă, cu care va face o călătorie prin orașele de cătră noi ale României, apoi va veni să dea câteva represințațiuni și 'n Ardeal.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul central al Societății, în ședința sa din urmă, a constatat că averea societății la începutul lui iulie a fost: 54,785 fl. 59 cr.; această sumă se imparte astfel: depuneri la institul »Albina« 19,630 fl. 38 cr., acții de ale »Albinei« 7800 fl., felurite hârtii de valoare 26,876 fl. 66 cr., obligațiuni private 200 fl., bani gata 278 fl. 55 cr.; dela adunarea generală din urmă, ținută la Caransebeș, fondul s'a sporit cu 2826 fl. 31 cr. Dintre cei ce au subscris în anii primi, inse n'au plătit nici acuma, în anul trecut unul a plătit camete în suma de 32 fl.

Teatrul Național din București. Aflăm din »Românul«, că peste dece piese noue: drame, tragedii, comedii, localisări și traduceri, sânt depuse la direcțiunea generală a teatrelor, pentru a se jucă în stagiunea viitoare. Vom vedea câte se vor represintă din ele. Tot de acolo aflăm, că pentru concursul de 1500 lei, cu termenul de 15/27 septembrie, s'au primit la direcție trei manuscrise noue. Stagiunea incepe la 25 octombrie.

Corul metropolitan din Iași la Brașov a dat, sub conducerea dlui Gavriil Musicescu, la 12/24 iulie un concert în sala cea mare a otelului Nr. 1 cu următoarea programă: Partea I. 1, Concertul al doilea »Inoiește-te nouele Ierusalime« de Musicescu. 2, »Verdi Prati«, aria din opera »Alcina« (Haendel 1685—1759) de Haendel-Musicescu. 3, »Copii ai patriei iubite«, imn de A. Naum, musica de G. Musicescu. 4, »Aria di Chessa« (Preghiera) musica de Stradella-Musicescu. Partea II. 5, »Finalul al III-lea« din opera »Muta de Portici.« 6, »Serenadă«, poezie de M. Eminescu, cor de bărbați de Flondor T. 7, »Răsai lună.« 8, »Nevêsta care iubește.« Cântece naționale armonisate de G. Musicescu. Partea III. 9, Dor, dorule, 10, Stăncuța, 11, Iléna, 12, Dis-a badea c'a veni. Cântece naționale armonisate de G. Musicescu. Sâmbătă corul a dat al doile concert, compus — foarte potrivit — mai cu sémă din piese naționale.

Concert și bal în Șeitin. Junimea școlară gr. or. română din Șeitini și impregiurime, în comitatul Cenad, va da la 10 aug. n. un concert și bal, în favorul ingrădirii bisericești gr. or. de acolo. Programa: 1, Motto: Cântă Române, executat de corul vocal. 2, »Cuvânt de deschidere«, rostit de Ión Roman, prep. c. III. 3, »Doină«, executată de corul vocal. 4, »Lăutarul«, poezie declamată de Demetriu Bozian, prep. c. III. 5, »E'tă diua triumfală«, de Humpel, executată de corul vocal. 6, »Recerintele creștinului ca membru al bisericești și al statului«, disertațiune de Ioan Capitan, teolog absolut. 7, »Crénga ruptă«, de I. Vidu,

executată de corul vocal. 8, »Baba Anna«, poezie declamată de eleva Alesandra Rusu. 9, »Opinca«, executată de corul vocal. 10, »Pețitorii«, humoresc de Lazar Ghebeleş stud. jnr. 11, »Cisla« de C. Porumbescu, executată de corul vocal. 12, »Cerșitorul bun«, poezie declamată de Romul Roman prep. c. I. 13, »Marșul român«, de I. Vidu, executată de corul vocal.

O piesă nouă. Di Leonescu, gagist la Teatrul Național din București, unul din tinerii cei mai conștiințioși și cei mai muncitori cari dau serviciile talentului lor Societății dramatice, a scris o tragedie »Rosamunda«, în 4 acte, în versuri, pe care a presintat-o direcțiunii. Prietini cari cunosc opera tinerului artist vorbesc foarte bine de dënșă. Noi credem a ști, serie »Românul«, că »Rosamunda« va fi represintată prin novembre séu decembre, și după natura rolurilor, primii societari vor jucă intr'ênsa.

Tinerimea română din giurul Oraviței și a Sascei a arangiat în luna trecută la Oravița o serată literară-musicală. Di Iosif Lagescu a predat monologul »Paraponisitul.« Apoi s'a jucat piesa: »Vlăduțul mamei« în care au figurat dșorele Emilia și Cornelia Popovici, și dnii Iosif Ania, Marinovici și Mihai Groșan.

Musică populară. Cetim în »Românul«: Di Gh. A. Dinicu, unul din lăutarii care a fost aplaudat la esposița francesă din anul trecut a aranjat și publicat până acuma peste 30 de arii populare. Tinerul violonist a pregătit deja al IV-lea caet, care conține nu mai puțin decât vr'o 20 de hore, doine, brăuri și alte cântece populare, ce pe di ce trec, se uită și se perd.

Operete traduse. Teatrul Național din București a luat dispozițiuni să i se traducă doue operete noue și anume cunoscuta operetă engleză: »Mikado« și vechia operetă germană: »Liliacul.« Amêndoué se vor jucă în stagiunea viitoare.

Curs practic de cânt figural. Di Ioan Cionca, cantor-invêțator în Seini, ține și 'n anul acesta dela 1—15 august n. curs practic de cânt figural, pentru cunoșcerea notelor și manuarea fisharmoniului pentru invêțatorii din părțile acelea.

Biserica și școlă.

Sciri bisericești și școlare. Di Nicolae Potmolea, proprietar în Vistea-de-sus, comitatul Făgăraș, a dăruit bisericești gr. or. din Draguș 516 fl. — În Arad comuna bisericească română gr. or. zidește o școlă nouă, în suburbiul Pêneava; pétra fundamentală s'a depus în duminica trecută, cu care ocaziune protopresbiterul Moise Bocsan țină o cuvântare ocașională.

Gimnasiul din Brașov. Din »Programa« gimnasiului român gr. or. din Brașov și a celorlalte școle secundare și primare, scótem următoarele date: La gimnasiu au funcționat 10 profesori, numărul școlariilor a fost 249; la școlă comercială și reală 9 profesori, numărul elevilor în cea reală 128, în cea comercială 36; în școlă primară de copii 326, în școlă primară de fete 192 etc. Suma 1034. Biblioteca societății constă din 779 volume; fondul societății are 696 fl. 51 cr. Programa cuprinde și 50 de colinde, adunate sub conducerea conrectorului și profesorului A. Bârșean.

În conviectul gr. c. din Sighetul Marmăției concursul pentru primirea internilor se va ține la 11 aug. n. În acest internat se primesc tineri gr. c. români din Maramureș cu cheltuiéla »Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș«, ér cu plata de 150 fl. tinerii din acel comitat și din alte părți. Petițiunile sânt a se trimite la dl Titu Budu, admi-

nistrator vicarial din Maramureș și directorul conviciului, în Akna-Sugatag.

Premiu pentru învățătorii selăgeni. Frunțașii români din Selagiu vor da cu ocaziunea adunării generale a despărțământului Asociațiunii transilvane, care se va ține la 4 august în Supurul-de-sus, premii pentru învățătorii harnici și anume: o vacă cu vițel, o scrôfă cu porci, 4 galbeni imperiali, un premiu de 20 fl. și 4 premii de câte 10 fl.

Gimnasiul din Brad. În acest gimnasiu inferior de 4 clase, în anul școlar trecut au funcționat un director și 5 profesori; la școlile normale 2 profesori. În gimnasiu numărul elevilor la sfârșitul anului a fost 105; la școlile normale 47. În anul trecut s'a străformat întreg gimnasiul, cu 4000 fl.; acuma se clădește sala de gimnastică, ce va costa aproape 5000 fl.

Arhidieceasa sibiană. Cu începutul anului școlar 1890/1 sunt de a se conferi din fondurile arhidieceșane de Sibiu următoarele stipendii: 2 stipendii à 100 fl. și unul à 60 fl. din fundațiunea »Franciscosefină« pentru tineri din arhidieceșă, cari studiază și sunt lipsiți de mijloace suficiente pentru studii. Concurenții au să-și prezinteze suplicile la consistoriul arhidieceșan inclusiv până la 15 august st. v.

O nouă reuniune învățătorescă. Ministerul ung. de culte și instrucțiune publică aprobând statutele reuniunii învățătorilor gr. c. din comitatul Coșocnei, adunarea generală constituantă se va ține la 5 august, sub presiul canonicului Gavril Pop.

Ce e nou ?

Hymen. *Dl Grigorie Nicora*, absolvent de teologie al arhidieceșei Sibiu, s'a logodit cu dșora Elena Petru, fiica preotului gr. or. Ioan Petru din Ibănești. — *Dl Stefan M. Petrovic*, locotenent în rezervă la regimentul 14 de cavalerie, ș-a încredințat de soție pe dșora Maria Gantner, fiica dlui Carol Gantner proprietar în St. Anna, comitatul Arad. — *Dl Aurel Catone*, absolvent de teologie al dieceșei aradane s'a logodit cu dșora Lucreția Papp, fiica dlui Ioan Papp paroc gr. or. în Buntești, lângă Beiuș. — *Dl George Popa*, absolvent de teologie al dieceșei Caransebeș, s'a logodit cu dșora Silvia Capet, fiica dlui Ioan Capet învățător în Greovaț. — *Dl Basiliu Ianza*, student de drept în anul IV, ș-a încredințat de soție pe dșora Maria Doboș din Hațeg.

Cununia arhiduceșei Maria Valeria cu arhiducele Francisc Salvator s'a făcut la 31 iulie n. în Ischl, cu pompă strălucită, fiind reprezentate toate curțile străine și toate demnitățile imperiului. În aceeași zi s'a ținut Te-Deum în toate catedralele, precum și în alte biserici. După actul sununii noua părechie a plecat în călătorie nupțială.

Asociațiunea transilvană. *Despărțământul Cluj* va ține adunarea sa generală în comuna Aghireș la 3 august n., sub presiul dlui dr. Grigoriu Silași directorul despărțământului, secretar dl Basiliu Podoba. — *Despărțământul Deva* va ține adunarea sa generală în comuna Hondol, la 10 august n. sub presiul dlui director și protopresbiter Ioan Papiu, notar dl dr. A. I. Hosszu.

Alecsandri la Sinaia. Regina României a invitat pe dl Vasile Alecsandri pentru câțva timp la castelul Peleș. În cas când sănătatea i va permite, scrie »Românul«, bardul dela Mircești se va duce la Sinaia în ultimele zile ale lui august viitor.

Pentru Eminescu. Duminecă la 20 iulie n. s'a dat la București, în coloseul Oppler, o serbare populară, organizată de presa capitalei și de delegații

studentilor dnii Mendoni și Vicol, pentru sporirea fondului cu care se va ridica un bust lui Eminescu în Botoșani. Serbarea a reușit foarte bine și astfel poetul va avea un bust pre frumos.

Bal în Supurul-de-sus. Junimea academică română din Selagiu va da cu ocaziunea adunării generale a »reuniunii femeilor române selagiene« și a »despărț. XI Asociațiunii transilvaniei pentru limba și cultura poporului român« la 4 august a. c. în comuna Supurul-de-sus o petrecere de veră precedată de o piesă teatrală. Comitetul arangiator s'a compus așa: Demetriu Suciș președinte, Vasiliu Patcaș cassar, dr. Georgiu Pap secretar; Antoniu Baliban, Alexandru Bohățel, Mihai Bohățel, Ambrosie Bojthor, Laurenție Bran, Demetriu Cionca, Alesandru Gețe, Ioan Gețe, Vasiliu Gyurkó, Ioan Lengyel, drd Cassiu Maniu, Iuliu Maniu, Augustin Moldovan, George Moldovan, Iuliu Moldovan, Iuliu Pap, Mihai Pap jur., Mihai Pap teol., Sigismund Pap, Vasiliu Pap, Ignatie Szabó, Simeon Szabó, Stefan Szabó, Vasiliu Vaida membrii comitetului.

Balul din V. St. Ióna, pe care l'am anunțat, la 13 iulie n., a reușit foarte bine. Dintre dame au luat parte dōmnele: Pușcariu din Sante-jude, Pușcariu din Țaga, Dragoș din Bucium, Deac din Bont, Todoran și Macavei din Năsal, Pop din Petrihaza, Zamfira Gelner din Gherla, Cheresteș din St. Ióna și domnișorele: Paulina F. Negruț din Sucutard, surorile Moldovan din Cătina, Cornelia Pușcariu din Țaga, Regina Farcaș din Sēc, Virginia Silași din Seplac, Paulina Moldovan din F. Lac, Victoria Borbel din Bont, Sabina C. Boer din Gherla, Virginia și Valeria Gelner din Valea-Groșilor, Domnița Huza din Valea-rea, Ecaterina Wagner din Gherla. Dōmnele Pușcariu din Sante-Jude, Pop din Petrihaza și dșora Cornelia Pușcariu au vëndut cu zel mare multe bilete.

Medici români la Berlin. Ministrul de resbel al României a delegat pentru al X congres internațional de medicină din Berlin pe domniile profesori și doctori: Zaharia Petrescu, Demosten și Crainicean spre a lua parte la desbaterile secțiunii a XVIII a numitului congres, secțiune ce se va ocupa exclusiv cu chestiuni de igienă militară. În secțiunea oculistică fiind vorba de conjunctivita granulōsă care bântue mult armata română, dr. Crainicean va beneficia negreșit și de luminile acelei secțiuni, și pōte va aduce și mijloace mai folositoare decât cele ce se usuă până în timpul de față.

Petreceri de veră. *Inteligența română din Mureș-Ludoș* va arangia la 10 august n. o petrecere de veră în pavilionul din grădina dlui S. Császár. Venitul curat s'a destinat pentru biserica gr. c. care se va înființa acolo. Președintele comitetului arangiator e dl Nic. Solomon, vicepreședinte Teodor Moga, secretar V. C. Codârcea, cassar V. Moga, controlor I. Boeriu. — *Inteligența română din Cenade* și giur va arangia duminică în 3 august n. o petrecere de veră în pădurea numită »Frumōsa.« Venitul curat e destinat în favorul școlii române gr. c. de acolo. — *La Hondol* în Ardeal se va da la 10 august n., cu ocaziunea adunării despărțământului VI al Asociațiunii transilvane, bal în localitatea dlui Fr. Segesvári. Venitul e destinat în folosul despărțământului și al școlii gr. or. din partea locului.

Procese de presă. »Tribuna« din Sibiu are doue procese noue de presă; unul pentru articoli: »Kosuth és Tisza« publicați în luna lui martie, altul pentru articoli: »Ei sēu noi« publicați în luna lui martie. Redactorul responsabil, dl Septimiu Albini, întrebând de judecatorul de instrucție din Sibiu, a declarat — precum cetim în »Tribuna« — că amēndoi articoli sunt scriși din afară de cercul aderentilor »Tribunei«.

dar pe autor de-o dată nu-l poate numi, ci ia asupra sa responsabilitatea. — Și »Gazeta Transilvaniei« are un nou proces de presă. După cum ne spune numitul diar, i l'a intentat procurorul reg. din Tergu-Mureșului. Terminul pertractării s'a fixat pe 14 august înaintea juriului din Cluș, unde s'a citat atât directorul diarului, cât și autorul articolului.

Un nou farmec pentru Sinaia. Aflăm din diarele bucureștene, că la Sinaia s'a introdus luminarea electrică. Douzeci și patru de lampe electrice de sistem Siemens dau o lumină ca ziua. Bulevardul Ghica, parcul hotelului Caraiman, aleele ce duc la Peleş, vilele cochete și castelele, sub rațele luminii electrice sunt feerice; rațele acestei dulci lumini se resfrâng până 'n depărtare, pe piscuri, pe văi, pe copaci și pe potecele misterioase și încântătoare al Sinaei.

Necrológe. *Absolon Șarlea*, protopop și paroc gr. c. in S. Sebeș, a reposat in Blaș la 21 iulie, in etate de 59 ani. — *Iuliana Dragoș* n. Sécuiu, soția preotului Grigorie Dragoș din Săn-Mărgita, a murit la 21 iulie. — *Sofia Mureșan* n. N. Christ, soția dlui dr. Iuliu Mureșan, medic de regiment in Viena, a murit acolo, la 17 iulie.

Oglinda lumii.

Venitul principelui de Walles. Ca să-și potă face cineva o părere mai apropiată de suma ce cheltuiesc capetele încoronate, vom da aici câteva date despre veniturile principelui moștenitor al Engliterei. La 1863, când s'a căsătorit principele de Walles, parlamentul i-a votat 200,000 funți strelingi (un funt st. 25 franci.) Afară de această sumă principele mai cheltuiește venitul principatului de Cromwel, care se urcă la suma de 7 milioane lei. Unde se mai ia, că soția sa are veniturile ei, nu cheltuiește pentru casa sa din banii soțului ei, și că toți copiii primesc apanagii.

Biserică făcută din fer. Misionarii spanioli au ridicat in Tonking o biserică. Biserica această e unică in felul ei. E făcută numai din fer, și a fost adusă din Franca pe mai multe vapóre. Lungimea acestei biserici este de 55 metri, lată de 20 metri și înaltă de 15 metri. Bucățile de fer din care e făcută, sunt in număr de 343,516, și au sosit in 834 lădi mari, conținând 76 mii kilograme. Biserica a fost inaugurată la Paști, cu o solemnitate deosebită.

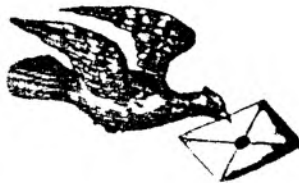
Preot surdo-mut. In Englitera este și un preot surdo-mut. Acesta este Pearce, care a crescut și învățat in institutul surdo-muților din Brighton. Mai târziu apoi s'a ocupat cu instruirea surdo-muților din mai multe institute. El este un bărbat blând și citit. In fiecare duminică ține câte o predică, înțelegându-se prin semne, se înțelege, cu surdo-muții. Misionarii vădând cât de religios este, au mijlocit ca Pearce să fie slășit preot, ceea ce s'a și întâmplat.

Venitul diarelor in America. Ca să ne facem o idee despre venitul ce trag mai multe diare din America pentru publicarea reclamelor, »Tipografia Română« arată sumele ce rezultă pe fiecare din aceste reclame, cari intrec tot ce noi ne am putea inchipui in comparație cu rezultatele obținute de cele mai principale gazete din Europa. Așa »Tribuna« din Chicago, câștigă pe an pe puțin, dintr'o colonă de anunțuri, 113000 lei; »Tribuna« din New-York minimum 150000 lei; »New-York Herald«, evaluând producțiunea anuală a colonei sale de anunțuri, a găsit că cea mai eficientă e de 185000 lei, și cea mai scumpă de lei 1.740 000.

Statua lui Columb. Pentru a ridica un monument după cum merită marele descoperitor, guvernul brasilian a făcut apel la toate statele din America de sud ca să se asocieze și să ridice o statuă colosală lui Columb. Statua ar fi să se ridice in portul de la Rio. Deja mai multe state au aderat la această idee. In curând se va publica concurs pentru cele mai bune modele de statui.

Diarele in Japonia. Se publica actualmente in Japonia peste 500 jurnale, din care 200 cotidiene. Acel ce posedă cel mai mare tiragiu este: »Răsăritul sôrelui«, imprimându-se 60,000 esemplare in 8 pagine. Prețul seu e de 2 cr.

Poșta redacțiunii.

Cluș. Dăcă 'n versurile trimise ar fi numai »erori ortografice și etimologice« s'ar pute corege ușor; dar astfel nu e cu putință. Dă i pace poesiei și ocupă-te cu alte lucruri mai potrivite pentru dta.

Lipova. Nici aceste nu le putem înrebuință. Sperăm inse că mai târziu vei scrie și de acele ce se vor pute publica. Pân' atuncia studiează!

Slănic. Scrieți-ne care numere ve lipsesc, ca să le putem suplini.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositoare in toate bôlele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăile, colica, catarul de stomac, acrăla 'n gât, gălbinarea, grăta, vârsarea, durerile de cap (dăcă provin din stomac), sgărciturile de stomac, inchețura, ingreunarea stomacului, hemo-roidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuințare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, in Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imită mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlucă trebuie să fie impachetată in hârtie roșie, provădută cu marca de sus și să aibă regulile de întrebuințare, mai observându-se, că este tipărită in imprimăria lui H. Gusek in Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se întrebuințază cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incuieri, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dăcă banii se trimit înainte, se espedză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află in regulile de întrebuințare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vândare: in Oradea-mare la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; in Beretyó-Ujfalu la farm. Geza Tamásy, in Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; in Komádi la farm. G. Scholtz; in Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; in B. Diosig la I. Vaday.

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sôrele
Duminică	a 9 d. Rusali Ev. dela Matei c. 14 gl. 8, a inv. 9	res. ap.	
Duminică	22 † Mir. Maria Magdal.	3 August	4 41 7 30
Luni	23 M. Trof. și Teof.	4 Dominica	4 42 7 29
Marți	24 Mart Christina	5 Osvald	4 43 7 27
Mercuri	25 † Adorm. S. Ana	6 † Sch. la față	4 45 7 26
Joi	26 Mart. Ermolae	7 Ulrica	4 46 7 24
Vineri	27 † Mart. Panteleimon	8 Chiriac	4 47 7 23
Sâmbătă	28 Ap Proch și Nican	9 Romanus	4 48 7 21